

Sygn. akt I CSK 3325/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika [...] Urzędu Skarbowego
w R.

z udziałem D. Ż.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z dnia 25 lutego 2021 r., sygn. akt VI Ga 738/19,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od uczestnika postępowania na rzecz Prokuratury
Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240,-
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika postępowania D. Z. od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 25 lutego 2021 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Zdaniem skarżącego zachodzi nieważność postępowania, o której mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c., z uwagi na nieodroczenie przez Sąd pierwszej instancji rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, wskutek czego skarżący został pozbawiony możliwości obrony swoich praw.

W związku z tym, że argumentacja skarżącego dotycząca nieważności postępowania odnosi się do postępowania przed Sądem pierwszej instancji przypomnieć należy, że w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., normującym przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu nieważności postępowania, chodzi o nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Kontrola kasacyjna obejmuje bowiem stosowanie prawa przez Sąd drugiej instancji i z tej przyczyny Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie może w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej badać kwestii ważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że badanie w ramach kontroli kasacyjnej nieważności postępowania przed Sądem pierwszej

instancji jest możliwe jedynie pośrednio, gdy skarżący w ramach podstawy drugiej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) zarzuci Sądowi drugiej instancji naruszenie art. 378 § 1 w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W takiej jednak sytuacji skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie powinien odwoływać się do treści art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., czyli nieważności postępowania, lecz powoływać się na przesłankę wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., czyli oczywistą zasadność skargi w tym zakresie (wyrok Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2006 r., III CK 328/05, MoP 2006, nr 3, s. 115; postanowienie Sądu Najwyższego z 23 maja 2014 r., II PK 30/14), a czego skarżący nie uczynił.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego zachodzi oczywista zasadność skargi z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa materialnego, tj. art. 373 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz. U. z 2022 poz. 1520, dalej: „pr. up.”). Podniósł, że z przyczyn opisanych w podstawach skargi, w szczególności z uwagi na brak winy skarżącego, nie było podstaw warunkujących możliwość orzeczenia zakazu, o którym mowa w ww. przepisie.

Skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreujących skargę. Skarżący winien był podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym – w jego ocenie – wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczynił, ograniczając się do ogólnikowego wskazania, że nie zostały spełnione przesłanki z art. 373 pr. up. Należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie

częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 i z 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14; zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r., III PK 6/15; z 13 lutego 2014 r. I PK 262/13; z 27 maja 2010, II UK 274/09; z 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07; z 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07.). Niezależnie od powyższego, z lektury uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy szczegółowo rozważył okoliczności sprawy w kontekście przesłanek orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, o których mowa w art. 373 ust. 1 i 2 pr. up., dzielając stanowisko Sądu Rejonowego co do tego, że przesłanki te zostały spełnione. Istota zarzutu naruszenia prawa materialnego, z którym skarżący wiąże oczywistą zasadność skargi, polega na zakwestionowaniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i oceny dowodów, które stały się podstawą m.in. przyjęcia, że wina skarżącego w niezłożeniu wniosku o upadłość jest niewątpliwa. W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący, polemizując z ustaleniami i oceną

dowodów, zmierza w istocie do zniweczenia publicznoprawnej funkcji skargi i wydania orzeczenia w interesie jednostkowym, w postępowaniu opartym na analizowaniu przeprowadzanych przed Sądami obu instancji dowodów. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Okręgowy ferując postanowienie dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.

[as]